

Торгівля підсумки 2017 року

За підсумками 2017р. зростання обсягів випуску у ВЕД "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів" становило 4,6% (п/п) [$\pm 0,1$ в.п.] (4,5% у 2016р.) з урахуванням майже рівнозначного внеску підвидів торгівлі, які, з одного боку, підтримувалися зростаючим споживчим попитом, а з іншого – інвестиційним та зовнішнім попитом, що сформувало зростання попиту на послуги галузі.

Зростання обороту роздрібної торгівлі на 8,8% (4,3% у 2016р.) було забезпечено за рахунок зростання доходів населення, у т.ч. оплати праці, зменшенням заощаджень та відновлення кредитування населення (з квітня 2017р. після падіння 2,5 років).

Зростання оптового товарообороту на 2,8% (4,7% відповідно) було обумовлено розширенням попиту на торгівельні послуги з боку окремих підприємств реального сектору економіки (в першу чергу, переробної промисловості).

Очікується, що у I кв. 2018р. зростання внутрішньої торгівлі підтримуватиметься продовженням дії таких позитивних факторів як: високий споживчий попит домогосподарств, що стимулюватиметься черговим підвищенням мінімальної заробітної плати, збільшення пропозиції імпортованих споживчих товарів та попит на торгівельні послуги з боку підприємств реального сектору економіки.

"за підсумками 2017р. значне покращення показника розвитку ВЕД "Торгівля" відбулось за рахунок високих темпів зростання як роздрібної, так і оптової торгівлі"

Табл. 1. Основні показники внутрішньої торгівлі, % п/п

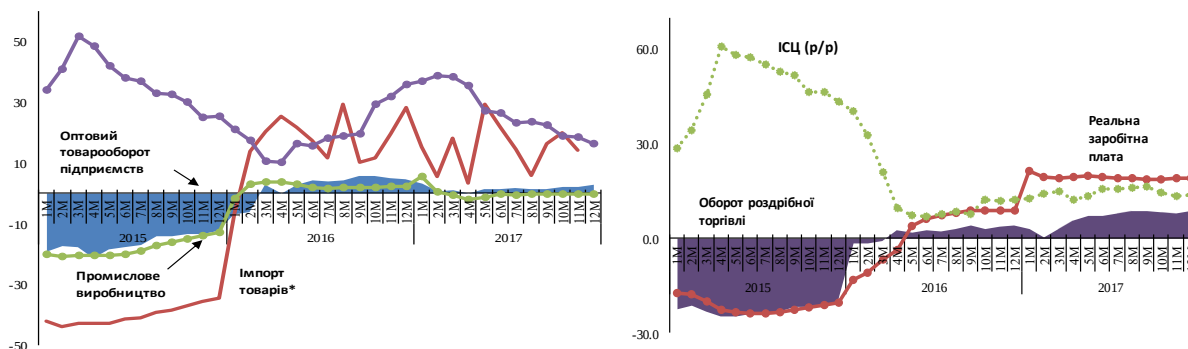
	2016	11М 2017	2017	внесок, в. п. (2017)*	структура, % (2017)*
ВЕД "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів"*	4,5	3,9	4,6	-	
Оптовий оборот підприємств	4,7	2,1	2,8	2,0	70,3
Оборот роздрібної торгівлі	4,3	8**	8,8**	2,6	29,7

Джерело. ДСС

*- розрахунки Мінекономрозвитку.

** - починаючи із січня 2017р., ДСС впровадив нову Методику розрахунку обороту роздрібної торгівлі з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців, а саме: змінено підходи щодо формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів у торговій мережі" (основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля) та джерело даних для розрахунку роздрібного товарообороту фізичних осіб-підприємців (сформованих на базі даних ДФС).

Рис. 1. Оптовий оборот підприємств та оборот роздрібної торгівлі, % п/п

*Не включаючи імпорт мінеральних продуктів

Джерело. ДСС, НБУ

Основними чинниками були:

Стимулюючі:

(1) **купівельна спроможність домогосподарств**, в тому числі через ефект підвищення мінімальної заробітної плати (до 3200 грн. з 1 січня 2017р.) та проведення з 01.10.2017р. змін у сфері пенсійного забезпечення (перерахунок раніше призначених пенсій, запровадження нового механізму індексації пенсій (шляхом їх підвищення відповідно до законодавства) та скасування 15% зниження пенсій працюючим пенсіонерам) на тлі зменшення заощаджень населення;

Довідково. За 2017р. (п/п) відбулось зростання номінальної середньомісячної заробітної плати на 37,1% до 7104 грн. та реальної - на 19,1% відповідно. За розрахунками МЕРТ за 9 міс. 2017р. (п/п) заощадження населення скоротилися на 68,9 млрд. грн. порівняно із

¹ Оцінка Мінекономрозвитку.

зменшенням на 12,4 млрд. грн. за 9 міс. 2016р. (п/п).

(2) попит на послуги торгівлі з боку окремих підприємств реального сектору (за 2017р (п/п): індекс будівельної продукції зріс на 20,9%, переробна промисловість – на 4%).

(3) розширення торгівельної мережі підприємств роздрібно торгівлі (за 9 міс. 2017р. (п/п) зросла площа прийнятих в експлуатацію торгових центрів, універмагів та магазинів на 25,5%, будівель торгових ринків – на 24,1%);

(4) споживчі настрої домогосподарств у попередньому місяці (лаговий вплив) (за даними компанії GfK у листопаді 2017р. індекс споживчих настроїв склав 62,3 п., що на 14,9 пунктів вище, ніж у листопаді 2016р.);

(5) зростання споживчого кредитування (станом на кінець листопада 2017р. до відповідного періоду 2016р. обсяг споживчих кредитів збільшився на 14,5%).

(6) покращення фінансових можливостей підприємств торгівлі (за 9 міс. 2017р. (п/п) фінансовий результат підприємств, які отримали прибутки, зріс на 36,3%, рівень рентабельності операційної діяльності великих та середніх підприємств ВЕД “Торгівля” становив 25,9% та був найвищим серед усіх основних ВЕД);

(7) зростання обсягів імпорту товарів (за 11 міс. 2017 р. (п/п) ↑ на 27,5% (у вартісному вимірі); за 9 міс. 2017р. частка імпортних товарів у оптовій торгівлі становила 57,1% (55,6% за 9 міс. 2016р.), а у роздрібному товарообороті підприємств – 46,8% (43,1% відповідно));

(8) збільшення обсягів приватних грошових переказів в Україну (за даними НБУ за 9 міс. 2017р. (п/п) на 1,2 млрд. дол. США до 5,2 млрд. дол. США (порівняно з 4 млрд. дол. США за 9 міс. 2016р.)).

Стримуючі:

(1) зростання цін на споживчому ринку (у 2017р. (п/п) ІСЦ) становив 14,4% (у 2016р. (п/п) – 13,9%), у грудні 2017р. (р/р) (зміна до відповідного місяця попереднього року) – 13,7% (у грудні 2016р. (р/р) – 12,4%);

(2) незначний попит на послуги оптової торгівлі з боку окремих промислових виробників товарів проміжного споживання (у 2017р. (п/п) скорочення виробництва на 0,4%), в першу чергу, через ускладнення пов’язані з логістичними проблемами в Донецькій та Луганській областях;

(3) скорочення обсягів кредитування підприємств оптової торгівлі (станом на кінець листопада 2017р. у порівнянні з даними на кінець листопада 2016р. обсяг кредитів наданих підприємствам оптової торгівлі зменшився на 1,4%).

Регіональний розріз. У 2017р. в 22 регіонах відбувалося зростання обороту роздрібно торгівлі. Загалом вплив Донецької та Луганської обл. на динаміку обороту роздрібно торгівлі за 2017р. становив “плюс” 0,06 в.п. (позитивний внесок у оборот роздрібно торгівлі Донецької обл. (“плюс” 0,07 в.п.) був частково знівельований негативним внеском Луганської обл. (“мінус” 0,01 в.п.), хоча в сумі залишався позитивним починаючи з січня-березня 2017р.).

Табл. 2. Обороти роздрібно торгівлі (регіональний розріз), % п/п

Найбільші темпи зростання				Найменші темпи зростання або падіння			
	2017р.	частка у структурі, 2017р.	внески, в. п.		2017р.	частка у структурі, 2017р.	внески, в. п.
Закарпатська	17,2	2,2	0,4	Волинська	-5,8	1,9	-0,1
Одеська	14,1	7,7	1,0	Луганська	-1,9	0,7	-0,01
Львівська	13,5	6,4	0,8	Тернопільська	-0,5	1,4	-0,01
Черкаська	12,3	2,4	0,3	Рівненська	2,7	1,8	0,05
Київська	11,7	6,7	0,7	Донецька	2,9	2,8	0,07

Джерело. ДСС

Очікування. У I кв. 2018р. динаміку внутрішньої торгівлі продовжуватимуть визначати високі темпи зростання обороту роздрібно торгівлі, які будуть забезпечені споживчим попитом домогосподарств, підтриманим підвищенням мінімальної заробітної плати (ЗУ “Про Державний бюджет України на 2018р.” з 01.01.2018 місячна мінімальна заробітна плата встановлена на рівні 3723 грн порівняно з 3200 грн. у 2017р.) та ефектом від змін у сфері пенсійного забезпечення (відповідно до постанови КМУ “Про затвердження бюджету Пенсійного фонду України на 2018р.” від 11.01.2018 № 8 загальний обсяг видатків становить 345,8 млрд. грн. (295,4 млрд. грн. у 2017р.)), а також зростання оптового товарообороту підприємств, на який безпосередньо впливатиме виробнича активність в більшості видах економічної діяльності.

Ризики. Загострення військового протистояння на сході країни, зменшення фінансових можливостей підприємств через погіршення зовнішньої кон’юнктури, посилення інфляційних тенденцій.

“зростання у сфері торгівлі підтримувалося збільшенням попиту як з боку домогосподарств, так і виробничого сектору”

“у 2017р. у 22 регіонах відбулося зростання обороту роздрібно торгівлі”

“у I кв. 2018р. динаміку сфери внутрішньої торгівлі підтримуватиме зростання як роздрібно, так і оптової торгівлі за рахунок високого споживчого попиту та виробничої активності в більшості видах економічної діяльності відповідно”